

Psykiskt status beskriver patientens tillstånd

Filminspelning. Iris Förstberg ställde upp på filminspelning för att förmedla sina kunskaper om hur man sätter psykiskt status – hur man ger en ”ögonblicksbild” av patientens tillstånd. Här tillsammans med filmfotografen Lars Lanhed.

Här tipsar Iris Förstberg alla som arbetar med ungdomar

Hur pratar patienten? Fåordigt eller forcerat? Är det som sägs rimligt och relevant? Finns det vanföreställningar? Får man någon ögonkontakt?

Under ett besök i psykiatri får behandlaren lägga pussel av allt som patienten gör och säger. Så får man en ögonblicksbild som ger viktig information inför den fortsatta behandlingen.

■ När en patient kommer på besök hos en behandlare i psykiatri sätter behandlaren det som kallas psykiskt status genom att notera allt som sker i rummet.

– Det ska ingå i varje journalanteckning vid varje mottagningsbesök, berättar Iris Förstberg, överläkare inom öppenvården i Psykiatri Halland, psykiskt status ska beskriva vad jag ser och hör.

Hon tar några exempel:

– Jag noterar vad jag får för kontakt i ett samtal. Hur pratar patienten? Är den uppmärksam, följer den med i samtalet? Ibland kan en patient sjunka in i sina egna tankar. Kanske pratar patienten på och jag får själv inte en syl i vädret.

Till sist har hon fått en ganska bra uppfattning om vad som blir nästa steg. Ska patienten läggas in? Behandlas i öppenvården? Ska man gå vidare med någon utredning?

Tas vid varje besök

Det är viktigt att man tar psykiskt status vid varje besök, berättar Iris Förstberg. Då får man en bild av patientens sjukdom och symptom över längre tid. Var i sjukdomsförloppet befinner sig patienten just nu?

Olika diagnoser ger förstås olika utfall vid psykiskt status. En deprimerad patient får man ofta inte så god kontakt med. Han eller hon kanske

mest sitter och tittar ner i golvet, har svårt att svara på frågor eller att uttrycka sig och att berätta hur det har varit den sista tiden.

– Det krävs att man lockar med sig patienten i samtalet, säger Iris Förstberg.

En bipolär patient som befinner sig i den maniska fasen är uppskruvad och kanske grandios. Den har höga tankar om sig själv och är lite bullrig i sin attityd.

– Man kan också ha idéer om att man har speciella förmågor eller en alldeles speciell relation till Gud eller Jesus.

Dämpad, rädd och orolig

Den som har en psykosjukdom kan uppträda väldigt olika beroende på var man är i sjukdomsfasen. Man kan vara dämpad, rädd och orolig. Hör man röster? Hur störd är man av det?

– En del tror att de är bevakade, de kan tro att det finns en kamera i min dator och att jag filmar dem, säger Iris Förstberg, någon har hallucinationer och tror att de har djur som kryper på kroppen.

*Harald Bergengren
Kommunikatör
Psykiatrin Halland*

Iris Förstbergs råd till dig som är skolsköterska eller socialsekreterare

■ Vilka tecken ska man leta efter hos barn och unga?

Det är viktigt att lägga märke till en ung person som börjar bete sig avvikande på något sätt, drar sig undan, får sämre skolresultat, stannar hemma, ter sig nedstämd och tappar sin förmåga att vara intresserad. Han eller hon kanske drar sig undan tidigare vänner och socialt liv – helt enkelt ändrar sitt normala beteende. Om möjligt bör man fråga föräldrarna hur personen fungerar hemma.

Iris Förstberg beskriver psykiskt status på film

Är de mångåriga utbildningar som medarbetarna har bakom sig i sina grundprofessioner tillräckliga för att kunna hantera alla delar av arbetet?

Nej, säger Aslak Iversen, verksamhetschef vid vuxenpsykiatrins öppenvård i Region Halland. Under senare delen av fjolåret började man producera egna filmer för internutbildning. Psykiatrin Halland har fått statliga stimulansmedel för att kunna motverka coronarelaterade svårigheter att ge vård. Pengarna har gått till att göra film – bland annat två stycken där överläkaren Iris Förstberg beskriver hur man sätter psykiskt status.

– Om en film görs på ett professionellt sätt går det att förmedla väldigt mycket kunskap på kort tid, anser Aslak Iversen.

– Att kunna ta del av rörliga bilder där personer som verkligen kan sitt ämne förmedlar kun-

skap med ett personligt, konkret och trovärdigt anslag, är också bra för att budskapet ska kunna fastna hos mottagaren. Dessutom går en inspelad film att se om och repetition är ju, som vi vet, inlärningens moder.

Filmerna finns också på Youtube för att alla intresserade ska kunna ta del av dem: intresserad allmänhet, patienter och kollegor från andra regioner.

Visst kostar filmandet en slant, trots statligt stöd.

– Antigen betalar vi nu, eller så betalar vi senare. Då är det kvalitetsbrister, stressrelaterad sjukskrivning och personalomsättning som blir posterna på notan, säger Aslak Iversen.

Filmerna med Iris Förstberg finns här:

[Film 1](#)

[Film 2](#)